

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Est affirmatio, & Enunciatio. Caput Secundum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

CAPUT II.

De illis verbis.

Est affirmatio, & Enunciatio.

1. Promissio non dicit solam affirmacionem, hoc est actum, quo homo affirmet se aliquid facturum, hoc est merum propositum ore declaratum, ut jam modo dictum est, sed addere debet enunciacionem factam alteri, qua scilicet idem propositum Promissario intimerur; proprie enim enunciare est alteri rem aliquam nunciare. Actus igitur internus, etiam quo quis vult promittere, non erit promissio, qui, ut sic potius est inchoatio quædam promissionis, quam promissio. Unde ejusmodi tuum internum propositum non obligabit te ad rem sic initiative promissam adimplendam, non obligabit, inquam, ut promissio, quia

Sanc. l. 1. de re promissio non est, & ita docet Sanchez, a. Baunium, & quicquid in oppositum inclinet. Molina, d. qui propendet ad dicendum, validam esse ejusmodi promissionem ex jure naturali, Tur. t. quamvis possit ex jure positivo reuocari, vocari à promittente, quandocunque is voluerit.

2. Dixi (ut promissio) nam, an tunc ad sit alia qua obligatio, ne homo videatur levis corde, & inconstans deferendo propositum prudenter conceptum, alibi explicuimus.

Promissio externa sine animo promittendi.

3. Quod si, contra, sit externa enunciatio, seu promissio solum externe prolata, alterique sub fide solum oretenus intimata, sed sine animo, & voluntate promittendi, erit ne vera promissio, & quidem obligans, ut promissio?

4. Respondeo, me alibi f docuisse, non esse veram promissionem, & consequenter non afferre obligationem veræ promissionis. Ratio principalior fuit, quia non est verus contractus sine animo contrahendi, ergo neque vera promissio sine animo promittendi. Solum monui, quamvis tunc non afferatur obligatio aliqua ex vi veræ promissionis; tamen

sæpè afferri ob damnum, quod fortè sequitur Promissario ob deceptionem, & cætera.

5. Sed quid? Ejusmodi sola exterior promissio parit ne obligationem aliquam exequendi rem promissam, si non ex vi veræ promissionis, & propriæ, tamen ex vi promissionis improprie?

Respondeo. Certum est, quando dicis externe: *Hoc v. g. faciam eras*, te debere sentire, sicut pronuncias, secus committes mendacium contra virtutem Veracitatis. Verum id non pertinet ad promissionem; hæc enim respicit rem in futurum faciendam, sed ad conformitatem orationis cum mente, quæ tota potest adesse de præfenti, etiam si deinde rem ita enunciata non exequaris. Dum enim affirmas. *Ego eras hoc præstabo*, ut verum affirmes, satis est, si ejusmodi dictum sit conforme tuæ menti intendenti id exequi eras, quamvis eras deinde, mutato animo, non exequaris, neque enim ad virtutem Veracitatis pertinet, ut animum non mutet; hoc enim pertinet ad Constantiam, sed solum, ut ita loquaris, sicuti in mente habes.

6. Difficultas igitur potest esse, si consideremus eandem prædictam virtutem Fidelitatis, quæ certè respicit futurum, & ad quam pertinet observare veram promissionem; inquirere enim possumus, An, sicuti certo ad Fidelitatem pertinet, observate veram promissionem vero animo factam, sic etiam ad Fidelitatem pertineat, observate hanc fictam, solum que externam promissionem? Si v. gr. promittam sine ullo animo promittendi equum tibi eras donaturum, obligabit ne me Fidelitas ad promissionem hanc fictam adimplendam?

7. Respondeo, ex dictis num. quarto, videtur negandum, quia, ubi nulla promissio est, ut hic, nulla erit obligatio. Verum nos ibi signatè diximus nullam adesse obligationem ex vi veræ promissionis, sed nunc difficultas est, an nihilominus ad sit obligatio ex vi externæ, quamvis non veræ promissionis, obligationem, inquam, quam inducat eadem virtus Fidelitatis?

g. Infr. c. 7. h. Delugo

8. Dico, Fidelitatis virtutem obligare (sub Mortali ne, an Veniali dicam g postea) *Infr. n. 11.* sic fictè promittentem ad dictam promissionem observandam. Ita *h. Delugo cum aliis. Pont. & Ratio est, quia hanc promissionem solum Turriam.*
exter-

externam respicere, & regere debet Fidelitas. Ad Fidelitatem enim spectat, non solum ordinare hominem in veris, perfectisque promissionibus, quæ constantur ex externo, & interno actu, verum etiam, quæ solum continent externum.

Quemadmodum enim Veracitas inclinatur ad confirmanda externa verba cum animo interno, sic Fidelitas, quæ est valde affinis Veracitati, tendit ad confirmandas promissiones, etiam solum externas, cum executione in futurum ponenda; siquidem ad Fidelitatem pertinet, vetare, ne decipiatur proximus in recipiendis promissionibus: at hic deciperetur, etiam, quando promissio est solum facta exterius. Nè decipiatur, inquam, non ex vero jure, quod sit in ipso Promissario (tunc enim esset obligatio ex vera promissione) sed ex obligatione, seu debito, quod habet promittens, ne in suis dictis abroget sibi fidem, illam non servando, & ne sic impediat commercia humana, decipiendo proximum, quod totum videtur à virtute Fidelitatis esse regendum.

9. Obvicies: ergo eodem modo, si quis se obligaret, solum verbis externis, ad faciendum aliquid, vel, solum verbis externis, voveret aliquid Deo, obligaretur ex vi Justitiæ, vel ex Religione illa observare: quod tamen a lib. 3 in Decal. c. 12. §. 1. n. 3. agendo de Voto.

Respondetur, negando hanc consequentiam, nam, ad obligationem Justitiæ fundandam, requiritur, ut transferatur Jus Justitiæ in alium, quod Jus, cum sit potestas, quam quis habet disponendi, ut libet, de rebus suis, non potest transferri sine ipsius voluntate. Si igitur sine animo obligandi dicas solum verbis, te obligare, non habes animum transferendi Jus in alium, ergo non transfers Jus, & consequenter non surgit obligatio Justitiæ. Rursus, ad Votum firmandum requiritur, ut Deus acceptet, seu acceptare existimetur, quod per Votum promittitur: at, quando tu Voto solo externo sine animo vovendi promittis, Deus videt tuum hunc actum non promittendi. Ergo non potest acceptare promissionem, quam nullam esse videt, nec potest ejus impletionem rationabiliter à te expectare. Quare Votum istud tuum nullam

asseret obligationem Voti. At in casu tuæ promissionis, quamvis solum externe homini facta, homo, qui cor tuum non videt, merito, & rationabiliter à te fidem datam expectat, immo exposcit: ergo merito virtus Fidelitatis te in hoc dirigere debet, ut scilicet promissum, etiam tunc, serves. Hæc breviter pro curiosis dicta sufficiant: nam, ceterum l. c. latius profequitur Delugo.

CAPUT III.

De illis Verbis.

Vtique libera.

1. **I**D commune esse omnibus contractibus, quia omnes voluntarii esse debent, mentione potius indiget, quam probatione. Nam propterea contractus furiosi, amentis, ebrii, dum tamen in amentia, affectione sunt, invalidus est. Quod si Fabianus b Papa dicit, neque furiosum, neque furiosam contrahere matrimonium posse, sed, si contractum fuit, non esse separandos, intelligitur, si contractus fuit, dum non erant in affectione furoris, nam eo deinde superveniente, non propterea desinunt veri esse conjuges.

2. His jam certis suppositis, solum hic quaerimus, an semiplena deliberatio sufficiat ad inducendam obligationem promissionis, sive sub mortali, sive sub veniali?

3. Dico, nequaquam sufficere, sive res promissa sit gravis, sive levis, sed semper esse necessariam deliberationem plenam, quæ est illa, quæ requiritur ad mortaliter peccandum. Ratio est, quia homo ad certam obligationem sibi inducendam, sive sub mortali, sive sub veniali, debet, ut homo, illam sibi inducere, At operans per semiplenam deliberationem non ut homo, sed ut semihomo, ut ita loquar, operatur, ergo, & cæc.

Confirmatur Primo, quia, sicuti per promissionem absolute se quis sub Fidelitate obligat ad hanc rem v. gr. donandam, ita absolute debet esse deliberatio, qua rem illam à se abdicat.

Confirmatur Secundo, quia, sicuti ex communi sententia Legislator non potest imponere alteri legem quomodocunque obligantem, nisi perfecte deliberans, ita nec ipse ho-